

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Historia 1a2

Tema: Kolonialismens effekter

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring, till exempel befolkningsutveckling, statsbildning, jordbrukets utveckling och olika syn på människors värde, på makt och på könsmönster. Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välstånd, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, men också kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.

Betygskriterium (E)

Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för förloppen av förändringsprocesserna och händelserna samt deras orsaker och konsekvenser. Eleven ger exempel på några enskilda personer och förklarar översiktligt deras betydelse för olika skeenden.

[Gy11, Historia 1a2]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till kolonialism (10 min)

- Ge en översikt av kolonialismens historiska kontext.
- Diskutera syften bakom kolonialism.
- Presentera viktiga aktörer inom kolonialismen.
- Fråga eleverna om deras förkunskaper om ämnet.

2. Följder av kolonialism (15 min)

- Förklara de ekonomiska och sociala effekterna av kolonialismen.
- Diskutera kulturella förändringar i koloniserade länder.
- Analysera motsvarigheter i dagens samhälle.
- Ge exempel på nutida länder som har påverkats av kolonialismen.

3. Källkritik och historiska perspektiv (15 min)

- Utveckla begreppet källkritik.
- Diskutera olika perspektiv på kolonialismen.
- Ge exempel på källor som kan användas för att studera kolonialismens effekter.
- Engagera eleverna i en diskussion om källmaterialets pålitlighet.

4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta lektionen och dess huvudpunkter.
- Fråga eleverna om deras tankar kring kolonialismens arv idag.
- Diskutera hur vi kan lära av historien för att undvika upprepningar.
- Avsluta med uppmaning att läsa mer om ämnet.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Kolonialismens definition:** Kolonialism innebär att en stat tar kontroll över ett annat land, ofta genom erövring, och utnyttjar dess resurser och befolkning. Det är viktigt att förstå de drivkrafter som ligger bakom denna maktutövning.
- **Ekonomiska effekter:** Många koloniserade länder har fortfarande problem med ekonomisk ojämlikhet som kan spåras tillbaka till koloniala strukturer där resurser togs från de koloniserade länderna till moderländerna.
- **Kulturell påverkan:** Kolonialismen har lett till en blandning av kulturer, men också till kulturell utplåning där den koloniserande makten oftast åsidosätter lokal kultur och traditioner.
- **Sociala strömningar:** Maktstrukturer och social hierarki har förändrats i koloniserade länder, vilket kan leda till konflikter och spänningar även idag.
- **Konsekvenser för nutiden:** Kolonialismens effekter syns fortfarande i dagens globala relationer och diskussioner kring ekonomi och mänskliga rättigheter.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Kolonialism	Det system där en nation etablerar kontroll över ett annat land eller område för att utnyttja dess resurser.	Ordet härstammar från latinets "colonia" som betyder "bosättning".

Imperialism	Politiken att dominera ett land eller en region genom ekonomiskt eller militärt förtryck.	Kommer från latinets "imperium" som betyder "makt" eller "herravälde".
Exploatering	Att utnyttja andra på ett orättvist sätt, särskilt när det gäller resurser.	Kommer från latinets "exploitatio" som betyder "att plundra".

Diskussionsfrågor

- A. Hur påverkar arv från kolonialismen dagens internationella relationer? Diskutera med klassen olika perspektiv.
- B. Vilka etiska frågor väcker kolonialismen? Tänk på både historiska och moderna exempel.
- C. Kan kolonialismens effekter rättfärdigas på något sätt? Vilka argument skulle kunna framföras?

Aktivitet

Eleverna delas in i små grupper och tilldelas olika länder som varit föremål för kolonialism. De ska forska om sitt lands historia under kolonialtiden och hur det påverkar landet i dag. Varje grupp ska sedan presentera sina fynd för klassen, med fokus på både de negativa och eventuella positiva effekter av kolonialismen. Aktiviteten främjar samarbete och kritiskt tänkande om historiska ämnen.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är kolonialism?	Kontroll av en nation över ett annat land för att utnyttja dess resurser.
Nämn en effekt av kolonialismen.	Ekonomisk ojämlikhet.
Vad betyder källkritik?	Att bedöma källors trovärdighet och relevans.
Ge ett exempel på hur kolonialismen påverkar dagens samhälle.	Syndikater och lågkonjunkturer i tidigare koloniserade länder.
Vad innebär imperialism?	Domination av ett land genom ekonomisk eller militär kontroll.
Varför är kolonialismens historia viktig?	För att förstå nuvarande globala relationer och orättvisor.
Nämn en kolonial makt.	Storbritannien.
Vad innebär exploatering?	Orättvist utnyttjande av resurser.

Hemuppgift

För att fördjupa er förståelse för kolonialismens effekter, välj ett land som har blivit koloniserat. Skriv en uppsats på 2 sidor A4 där ni diskuterar landets historiska relation till kolonialismen och dess nuvarande situation. Reflektera över hur kolonialismen har format detta lands identitet och struktur idag.

Citat

“Historia är en lögn som alla kan enas om.” – Napoleon Bonaparte, 1800-talet Detta citat belyser hur historia kan tolkas olika beroende på perspektiv. I lektionen diskuteras hur olika berättelser om kolonialism kan framhäva olika sidor av samma händelse.

Tags: [Gymnasiet](#), [Lektion](#)